Program Wychowawczo – Profilaktyczny

I Liceum Ogólnokształcącego

w Dąbrowie Górniczej

Rok szkolny 2017/2018

I. Podstawa prawna Programu wychowawczo – profilaktycznego

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017r. poz. 60).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017r. poz. 59 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. 2016 poz. 1943 ze zm.).
4. Ustawa z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. 2017 r. poz. 1189 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 26.października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 poz. 1654 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 poz. 783 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 26.października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**.** (Dz.U. 2016 poz. 487)
8. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2014 r. poz. 977., poz. 803 oraz 2016 r. poz. 895).
9. Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017r. poz. 703).
10. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej ,edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015r. poz 1249).
11. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach , szkołach i placówkach (Dz.U. 2017r. poz 1591).
12. Rozporządzenie MEN z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola , szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania , działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. 2014 r. poz 1170 ze zm.).
13. Statut Szkoły.
14. Wnioski z ewaluacji Szkolnego programu Wychowawczego i Szkolnego programu profilaktyki szkoły za rok szkolny 2016/2017.

II. Analiza zasobów szkoły, diagnoza sytuacji wychowawczej

Szkolny Program Wychowawczo- Profilaktyczny opracowano na rok szkolny 2017/2018 w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oświatowego, wytyczne zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz aktualną diagnozę sytuacji wychowawczej w szkole. Potrzeby i zasoby szkoły – z zakresu wychowania i profilaktyki – diagnozowane są corocznie na podstawie:

- rozmów indywidualnych i wywiadów prowadzonych z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami,
- bieżących obserwacji zachowań uczniów na lekcjach, podczas przerw, zajęć pozalekcyjnych, a także na wycieczkach oraz imprezach pozaszkolnych,
- analizy niepowodzeń szkolnych dokonywanej systematycznie, nie rzadziej niż po zakończeniu każdego semestru,
- analizy dokumentacji dotyczącej diagnozowania, monitorowania oraz podejmowania interwencji wychowawczej, którą stanowią dzienniki lekcyjne, protokoły posiedzeń zespołu wychowawczego, dokumentacja pedagoga i psychologa szkolnego, notatki służbowe, indywidualnie zawierane kontrakty.

Wnikliwa analiza posiadanych informacji pozwala wyłonić następujące **czynniki ryzyka**:

- zjawisko cyberprzemocy, zagrożenia płynące z niewłaściwego korzystania z mediów,
- nikotynizm, picie alkoholu, zażywanie środków psychoaktywnych,
- nierealizowanie obowiązku nauki,

oraz **czynniki chroniące**:

- dobra atmosfera w szkole,
- działania integrujące w szkole,
- personalizacja uczniów,
- nauczyciel jest pozytywnym wzorcem,
- różnorodność zajęć pozalekcyjnych,
- dobra współpraca ze środowiskiem rodzinnym,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych,
- przynależność do pozytywnej grupy.

Mocnymi stronami szkoły są:

- poczucie bezpieczeństwa uczniów na trenie szkoły
- atmosfera życzliwości i wzajemnego zaufania
- mały procent zjawisk patologicznych wśród uczniów
- pomoc uczniom wymagającym dodatkowego wsparcia
- duży stopień zadowolenia rodziców i nauczycieli z realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych szkoły.

Słabe strony :

- eksperymentowanie uczniów ze środkami psychoaktywnymi
- problem wagarowania przez uczniów
- problem wulgarności wśród uczniów
- brak kultury osobistej we wzajemnych relacjach uczniowskich

III. Cele programu

Cel wychowania - wszechstronnie dojrzały człowiek
Cel profilaktyki - wspomaganie wychowania i kompensowanie jego niedoborów

Wychowanie pełni rolę nadrzędną – nadaje sens działaniom profilaktycznym – poprzez swoje działania zapobiegawcze i korekcyjne, działa profilaktycznie – tworząc warunki do sprawnej realizacji programu wychowawczego.

Filarami szkolnych oddziaływań wychowawczych są:

1. **Edukacja** – dostarczenie informacji na temat celów i treści kształcenia oraz efektów pracy, jasne kryteria oceniania, wskazywanie mocnych i słabych stron ucznia.
2. **Komunikowanie się** – inicjowanie dyskusji umożliwiającej wyrażanie własnych poglądów, szczerość i otwartość w dyskusji, podejmowanie tematów trudnych dotyczących jednostki i grupy.
3. **Współdziałanie** – podejmowanie współpracy z uczniem i jego rodzicami, wspólne rozwiązywanie problemów i konfliktów, inspirowanie współpracy między uczniami.
4. **Modelowanie** – bycie wzorem, autorytetem dla ucznia, wskazywanie reguł i norm postępowania na lekcji, w szkole, w otoczeniu innych ludzi.
5. **Doświadczenie** – stwarzanie różnorodnych sytuacji wychowawczych do aktywnego i refleksyjnego pełnienie ról w klasie i szkole, dzielenie się efektami własnej pracy z innymi.
6. **Możliwość wyboru** – stwarzanie warunków do wyboru różnej aktywności przez ucznia oraz różnych strategii umożliwiających mu uzyskiwanie wyników adekwatnych do możliwości rozwojowych.

Podejmowane oddziaływania wychowawcze zmierzają do tego, by nasza szkoła była miejscem przyjaznym i bezpiecznym, w którym:

- Panuje życzliwa atmosfera, oparta na wzajemnym szacunku nauczycieli, uczniów i rodziców, udzielaniu sobie pomocy oraz aktywnym współdziałaniu we wszystkich sprawach dotyczących uczniów.
- Uczy się młodzież miłości i szacunku do Wielkiej i Małej Ojczyzny, jej historii, tradycji i kultury.
- Uczeń jest kulturalny, szanuje rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły, okazuje pomoc i życzliwość swoim rówieśnikom, jest ciekawy otaczającego go świata.
- Nauczyciele są sprawiedliwi, cieszą się autorytetem uczniów i rodziców, życzliwym podejściem budzą zaufanie, wspierają uczniów w ich rozwoju, rozwijają zainteresowania, pomagają w rozwiązywaniu problemów, są wykształceni i systematycznie podnoszą swoje umiejętności zawodowe.
- Dyrektor jest dobrym pedagogiem, życzliwym dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Tworzy właściwą atmosferę pracy i nauki, rozwiązuje konflikty.

- Uczeń ma zapewnioną opiekę i pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Chcemy dążyć do tego, by nasz uczeń osiągnął wszechstronny rozwój, poprzez rozbudzanie w nim zainteresowania światem, kształcenie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, wspieranie w przygotowaniu do uczestnictwa w życiu rodzinnym, zawodowym, społecznym i kulturalnym. Oddziaływania wychowawcze i profilaktyczne oparte będą na następujących wartościach i zasadach:

- Uważamy, że człowiek jest najwyższą wartością.
- Każdy członek szkolnej społeczności ma takie same prawa i obowiązki.
- Szanujemy odmienność poglądów, opinii i religii.
- Dbamy o rozwój intelektualny, psychiczny, społeczny, zdrowotny i etyczny.
- Popieramy wszelkie działania oparte na zasadach partnerskich.
- Stopniowo przygotowujemy do samokształcenia i samowychowania.
- Kultywujemy tradycje regionu i kraju.
- Dbamy o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów i pracowników.

Podstawowym celem Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w:

- **sferze fizycznej** – poprzez zdobycie przez niego wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
- **sferze psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
- **sferze społecznej** – poprzez kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- **sferze aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Cele strategiczne programu odnoszą się do podejmowania skoordynowanych działań, których efektem ma być nabywanie przez uczniów następujących umiejętności i cech:

- **samodzielność –** uczeń kieruje swoim działaniem, dociera do różnych źródeł informacji, potrafi dokonać wyboru wartości, radzi sobie w sytuacjach problemowych, rozstrzyga wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości, potrafi dokonać samooceny, prezentuje własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi,
- **odpowiedzialność –** uczeń odpowiada za swoje wyniki w nauce, za skutki podejmowanych decyzji, potrafi odróżnić rzeczywistość od wyobraźni, podporządkowuje się określonym zasadom życia społecznego, dba o zdrowie i życie własne i innych,
- **twórczość –** uczeń rozumie potrzebę doskonalenia i rozwijania samego siebie, tworzy własny warsztat pracy, rozwija swoje zainteresowania, rozwiązuje zadania problemowe związane z otaczającym światem,
- **etyczność –** uczeń odróżnia prawdę od kłamstwa, umie współdziałać z innymi, rozumie sens praw i obowiązków, szanuje siebie i innych, szanuje dobro wspólne, dba o estetyczny wygląd własny i otoczenia.

Cele oddziaływań profilaktycznych:

- Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy, dostarczane – odpowiednio do potrzeb i okresu rozwojowego uczniów. Rozwijanie ważnych umiejętności psychospołecznych.
- Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań.
- Wpływanie na jakość relacji środowiska rodzinnego i szkolnego, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków.
- Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m.in. zdrowy styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.
- Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, paleniem papierosów i zażywaniem środków narkotycznych – uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.
- Dostarczenie uczniom wiedzy na temat utraty zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych oraz negatywnego ich wpływu na relacje społeczne.

- Kształtowanie u uczniów postawy mądrej akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.
- Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu piciu alkoholu, paleniu i zażywaniu substancji narkotycznych przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu.
- Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających.
- Dostarczanie nauczycielom, wychowawcom i pracownikom szkoły metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży.

Podstawowa działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu:

- **Profilaktyki uniwersalnej** - adresowanej do wszystkich uczniów, polegającej na wspieraniu ich w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych. Celem ma być opóźnianie inicjacji, przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych. W dużej mierze działania profilaktyczne skupiają się na tworzeniu wspierającego, przyjaznego klimatu szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywacje do osiągnięć uczniów i nauczycieli oraz czynny udział rodziców w życiu szkoły.
- **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych. Jest ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka. Informacje o uczniach szkoła gromadzi w toku codziennego procesu edukacji, szczególnie dotyczy to uczniów z deficytami poznawczymi, z rodzin dysfunkcyjnych itp. Dla uczniów znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne, m.in. terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia.
- **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia. Jest to profilaktyka na rzecz jednostki wysokiego ryzyka. To działania polegające na interwencji oraz wskazywaniu miejsc, gdzie można poddać się terapii wymagającej specjalistycznego przygotowania do jej prowadzenia/udzielania.

Działania profilaktyczne w szkole obejmują w szczególności:

- Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.
- Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.
- Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także wzmacnianie norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.
- Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.
- Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny ucznia z niepełnosprawnością, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

Realizatorami działań wychowawczo-profilaktycznych zawartych w niniejszym programie są wszyscy pracownicy pedagogiczni szkoły czyli nauczyciele, wychowawcy i specjaliści szkolni oraz przedstawiciele instytucji wspierających szkołę w sferze wychowania i profilaktyki: pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej, terapeuci uzależnień, policjanci, lekarze, itp.

Realizacja działań profilaktyczno – wychowawczych może odbywać się w ramach:

- zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego – lekcji przedmiotowych,
- zajęć dodatkowych, typu: WDŻ, zajęć z wychowawcą klasy, zajęć pozalekcyjnych, zajęć realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, itp. z udziałem całej klasy, w grupie międzyklasowej, z udziałem całej społeczności szkolnej lub w trakcie indywidualnej pracy z uczniem oraz podczas spotkań z rodzicami/opiekunami.

Adresatami niniejszego programu są: Młodzież ucząca się w naszej szkole, Rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie dziecka, Nauczyciele wspierający rodziców w wychowaniu oraz realizujący powyższy program.

IV. Zadania do realizacji

1. CEL: EDUKACJA KULTURALNA, PATRIOTYCZNA I OBYWATELSKA

Zadania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne za realizację i osoby współdziałające	Termin realizacji
Organizacja imprez szkolnych o charakterze wychowawczym i kulturalnym	Obchody Święta Szkoły	Wyznaczeni nauczyciele	Październik
	Opłatek Wigilijny	Wychowawcy klas	Grudzień
	Dzień Zdrowia – Festyn Zdrowia	Nauczyciele wychowania fizycznego i biologii, pedagog, psycholog	Kwiecień
	Dzień Sportu	Nauczyciele wychowania fizycznego	Czerwiec
Kronika szkoły	Dokumentowanie wydarzeń z życia szkoły	mgr B. Federowicz	Cały rok
Wyrabianie postawy szacunku dla polskiego dziedzictwa kulturowo – historycznego oraz tradycji narodowych	Akademie okolicznościowe, wykłady, prelekcje, konkursy, wystawy, lekcje wychowawcze, lekcje WOS	Nauczyciele poloniści i WOS, historycy, biblioteka szkolna	Cały rok
Udział szkoły w ogólnopolskich akcjach o charakterze społecznym	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	mgr M. Łacińska mgr J. Piróg – Kulińska mgr M. Muszkat - Zielińska	Styczeń
	,, Szlachetna Paczka''	mgr M. Łacińska mgr J. Piróg - Kulińska	Grudzień

	,, Graj i pomagaj''	mgr J. Kańska mgr A. Dul	Grudzień
	,, Góra Grosza''	Samorząd szkolny	Grudzień
	Ogólnopolska Akcja Zbierania Żywności ,, Podziel się posiłkiem''	Pedagog, mgr M. Śpiewla	I semestr
Udział szkoły w ogólnopolskich projektach i programach	Projekt pod patronatem Ministerstwa Sprawiedliwości i Kuratorium Oświaty- ,, Edukacja prawna''	Nauczyciele wiedzy o społeczeństwie	Cały rok
	Międzynarodowy projekt edukacyjny wymiany studentów AIESEC	mgr Z. Kobryń mgr E. Lis	grudzień / styczeń
	Projekt z przedsiębiorczości ,, Lekcje z ZUS''	mgr K. Orzeł	II semestr
	Współpraca ze Stowarzyszeniem CIVITAS – projekt obywatelski	mgr M. Bobrowska - Juroff	Cały rok
	,, Rozmawiajmy o uchodźcach'' – program Centrum Edukacji Obywatelskiej	mgr M. Antosik	I semestr
	Włączenie się w program profilaktyczny ,, ARS- czyli jak dbać o miłość''	Pedagog, psycholog	I semestr
	Włączenie się w kampanię społeczną ,, Dopalacze kradną życie'' Program profilaktyczny ,, Narkotyki ? – to mnie nie kręci''	Pedagog , psycholog, wychowawcy klas	Cały rok
	Program profilaktyczny ,, Przemoc boli''	Pedagog , psycholog, wychowawcy klas	II semestr
Integrowanie społeczności klasowej	Warsztaty integracyjne dla klas I	pedagog, psycholog	Wrzesień
	Indywidualne porady związane z aklimatyzacją w szkole	Pedagog, psycholog	Pedagog
	Zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych, imprezy i wycieczki klasowe	Wychowawcy klas	Cały rok
Podnoszenie kultury osobistej	Pogadanki, lekcje wychowawcze, rozmowy indywidualne	Wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
Rozwijanie samorządności uczniów	Wybory Samorządu Szkolnego	Opiekun samorządu	Wrzesień

	II edycja Szkolnego Budżetu Partypacyjnego	Samorząd szkolny	I semestr
	Młodzieżowa Rada Miejska – współpraca z centrum obywatelskim	Samorząd szkolny	Cały rok
	Organizacja imprez na terenie szkoły i poza nią, aktywizowanie uczniów	Samorząd szkolny	Cały rok
	Organizacja pracy radiowęzła szkolnego	Samorząd szkolny	Cały rok
Rozbudzanie zainteresowań	Diagnoza zainteresowań uczniów	Wychowawcy	Wrzesień
	Zajęcia pozalekcyjne, konsultacje z poszczególnych przedmiotów, koła zainteresowań	Poszczególni nauczyciele	Cały rok
	Klub wolontariusza	Pedagog , mgr M. Śpiewla	Cały rok
	Koło teatralne	mgr M.Antosik mgr M.Wiśniewska	Cały rok
	XIV Dąbrowski Konkurs Matematyczny dla uczniów klas I	Nauczyciele matematyki	I semestr
	Szkolny klub Caritas	Mgr Śpiewla	Cały rok
Budowanie postawy tolerancji wobec innych	Projekty i programy edukacyjne, lekcje wychowawcze, warsztaty z pedagogiem, lekcje przedmiotowe	Poszczególni nauczyciele, wychowawcy, pedagog, specjaliści	Cały rok
Promowanie kultury, tradycji i historii poszczególnych państw Unii Europejskiej	Międzynarodowe projekty edukacyjne, Europejski Dzień Języków, Regionalny Przegląd Teatrzyków Obcojęzycznych	Zespół języków obcych	Cały rok

Wymiana uczniów z Gimnazjum niemieckim w Münster	Przyjmowanie uczniów w rodzinach polskich i niemieckich	mgr. K. Repelewicz - Ulicka mgr K. Orzeł mgr J. Dobczyńska - Wójcik	Grudzień \ marzec
Nawiązanie współpracy z absolwentami szkoły mieszkającymi poza granicami kraju w celu wzbogacenia monografii szkoły	Kontakty telefoniczne, listowne, za pośrednictwem poczty elektronicznej	Dyrektor szkoły Rada Rodziców	Cały rok
Rozwijanie zainteresowań czytelniczych poprzez kontakt z książką	Konkursy, wystawy, wycieczki do bibliotek	Klasy I – III, aktyw biblioteczny	Cały rok
	Spotkania autorskie	mgr M. Wiśniewska mgr M. Antosik	Cały rok
	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (Narodowe czytanie, Cała Polska Czyta Dzieciom i.in.)	mgr M. Wiśniewska mgr M. Antosik	Cały rok
Dbanie o jakość pracy szkoły poprzez pracę wewnątrzszkolnych zespołów	Zespół promocji szkoły	Wyznaczeni nauczyciele	Cały rok
	Zespół Ewaluacji Wewnętrznej Szkoły	mgr M. Wiśniewska mgr J.Piróg – Kulińska mgr M. Antosik	Cały rok
	Zespół doradztwa zawodowego	mgr M. Jędryczka mgr M. Wiśniewska pedagog,psycholog mgr K. Orzeł	Cały rok
	Zespół przedmiotów humanistycznych	mgr M. Łacińska	Cały rok
	Zespół przedmiotów ścisłych	Mgr A. Madejska - Bąk	Cały rok
	Zespół przedmiotów przyrodniczych	mgr B. Wosztal	Cały rok

	Zespół języków obcych	mgr A. Dul	Cały rok
	Zespół przedmiotów sportowo - obronnych	mgr M. Kulisz	Cały rok
Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji	Zawody i imprezy sportowe	Nauczyciela wychowania fizycznego	Cały rok
Współpraca z samorządem terytorialnym	Prelekcje, odczyty, konferencje	Nauczyciele wiedzy o społeczeństwie	Cały rok
Współpraca z przedstawicielami Parlamentu	Prelekcje, odczyty, konferencje	Nauczyciele wiedzy o społeczeństwie	Cały rok
Współpraca z Instytutem Pamięci Narodowej	Prelekcje, odczyty, konferencje	Nauczyciele historii i wos	Cały rok
Lider WOM	Konferencje szkoleniowe	mgr B. Wosztal	Cały rok
Współpraca z Politechniką Śląską	Wykłady, ćwiczenia laboratoryjne	mgr M. Muszkat - Zielińska	Cały rok

Stałe kontakty z placówkami kulturalnymi regionu: Dąbrowski Pałac Kultury Miejski Ośrodek Pracy Twórczej Teatr Zagłębia Kino *Helios* Stowarzyszenie Edukacja dla Przyszłości Uniwersytet Śląski Akademia Filmowa Filharmonia Śląska Miejska Biblioteka Publiczna	Wyjścia do teatru, kina, lekcje muzealne, wykłady organizowane przez placówki kulturalne	Zespół przedmiotów humanistycznych	Cały rok

2. CEL: KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH

Zadania	Odbiorcy	Sposoby realizacji	Wykonawcy	Osoby odpowiedzialne za realizacje	Termin
Integrowanie społeczności klasowej	Uczniowie kl. I	Warsztaty integracyjne w poszczególnych klasach	Psycholog, pedagog	Pedagog	Wrzesień - listopad
		Wycieczka integracyjna	Wychowawcy klas, pedagog	Wychowawcy klas,	Wrzesień listopad
		Indywidualne porady związane z aklimatyzacją w szkole	Pedagog, psycholog	Pedagog	I semestr
	Uczniowie	Zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych, imprezy i wycieczki klasowe	Wychowawcy klas	Wychowawcy klas	Cały rok
Rozwijanie umiejętności poprawnej komunikacji interpersonalnej	Uczniowie	Warsztaty	Psycholog, pedagog, wychowawcy	Pedagog, wychowawcy	II semestr

	Rodzice	Ulotki, prelekcje, indywidualne rozmowy	Psycholog, pedagog	Pedagog, wychowawcy	II semestr
Kształtowanie postawy asertywnej	Uczniowie	Zajęcia warsztatowe, Wychowanie do życia w rodzinie	Pedagog, psycholog, wychowawcy Nauczyciele WDŻ	Pedagog, psycholog, wychowawcy Nauczyciele WDŻ	Cały rok
Wzmacnianie adekwatne samooceny i poczucia własnej wartości	Uczniowie	Zajęcia warsztatowe	Pedagog	Pedagog	I semestr
		Trening pewności siebie	Psycholog, PPP	Psycholog, PPP	Styczeń
		Dostrzeganie i wzmacnianie mocnych stron uczniów, eksponowanie ich sukcesów osobistych i sportowych	Nauczyciele	Nauczyciele	Cały rok
		Rozmowy indywidualne	Pedagog, nauczyciele	Pedagog, nauczyciele	Cały rok
Wypracowanie metod radzenia sobie ze stresem	Uczniowie	Trening antystresowy, warsztaty z psychologiem, godziny wychowawcze, lekcje WDŻ, biologii	Psycholog, poszczególni nauczyciele	Pedagog	Marzec – kwiecień
Kształtowanie świadomości prawnej	Uczniowie kl. II	Prelekcja, projekty, lekcje profilaktyczne, edukacja prawna	Przedstawiciel policji, Prokuratury, mgr M. Bobrowska -Juroff	Pedagog	Listopad/ cały rok
Kształtowanie przyszłości zawodowej	Uczniowie	Warsztaty, lekcje wychowawcze, lekcje przedsiębiorczości, wykłady , praca indywidualna z uczniem	Uczniowie znają swoje umiejętności i świadomie podejmują decyzje o swojej przyszłości zawodowej	Zespół doradztwa zawodowego	Cały rok
Kształtowanie postawy prospołecznej, rozwój empatii	Uczniowie	Wolontariat – prace społeczne na rzecz środowiska lokalnego	Wolontariusze	Pedagog	Cały rok
		Koło Caritas	Uczniowie	Katecheci	Cały rok

		Współpraca z Domem Dziecka w Sarnowie – przedświąteczna zbiórka darów , wspólne kolędowanie	Uczniowie kl. II	mgr M. Wiśniewska mgr M. Antosik	Grudzień
Podnoszenie kultury osobistej	Uczniowie	Pogadanki, lekcje wychowawcze, zwracanie uwagi	Wychowawcy, nauczyciele	Wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
Wyrabianie nawyków samo kształcenia i przygotowanie do samodzielnego zdobywania wiedzy i informacji	Uczniowie	Lekcje biblioteczne, wycieczki tematyczne, warsztaty, zajęcia indywidualne i warsztatowe	mgr M. Wiśniewska	wychowawcy , mgr M. Wiśniewska, psycholog, pedagog	Cały rok

3. CEL: BUDOWANIE PROZDROWOTNYCH PRZEKONAŃ I POSTAW

Zadania	**Odbiorcy**	**Sposoby realizacji**	**Wykonawcy**	**Osoby odpowiedzialne**	**Termin**
Zapoznanie się z problemami zdrowotnymi uczniów	Wychowawcy nauczyciele pedagog	Analiza dokumentacji zdrowotnej ucznia, rozmowa indywidualna z uczniem i rodzicami	Higienistka szkolna Pedagog Wychowawca	Higienistka szkolna	Wrzesień
Sprawowanie opieki nad uczniami z problemami zdrowotnymi	Uczniowie z problemami zdrowotnymi	Kontakty indywidualne, udzielanie pierwszej pomocy	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	Cały rok
Nadzór nad terminami szczepień ochronnych	Ogół uczniów	Rozmowy indywidualne	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	W zależności od szczepienia
Profilaktyk w zakresie chorób serca	Uczniowie	Pomiar ciśnienia tętniczego	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	I semestr

Eliminowanie zaburzeń w jedzeniu – przybliżenie problemu bulimii i anoreksji	Uczniowie	Dzień Walki z Bulimią i Anoreksją	Psycholog , pedagog, nauczyciele biologii,	Pedagog, psycholog nauczyciele biologii	II semestr
		Pogadanki, rozmowy indywidualne	Higienistka szkolna Pedagog	Higienistka szkolna Pedagog	W razie potrzeby
		Zwracanie uwagi na dziewczęta gwałtownie tracące na wadze	Higienistka szkolna Nauczyciele wychowania fizycznego	Higienistka szkolna Nauczyciele wychowania fizycznego	Cały rok
	Uczniowie	Pomiary antropometryczne	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	Cały rok
	uczniowie dotknięci problemem	Kierowanie do specjalistycznych ośrodków	Pedagog	Pedagog	Cały rok
	Rodzice	Pogadanki, prelekcje, ulotki informacyjne	Psycholog, pedagog	Pedagog	Listopad
Propagowanie wśród młodzieży wartości proekologicznych	Uczniowie	Lekcje wychowawcze, biologii, geografii	Wychowawcy, nauczyciele: biologii, geografii	Wychowawcy, nauczyciele: biologii, geografii	Cały rok
	Uczniowie szkół gimnazjalnych	Konkurs	Nauczyciele biologii	Nauczyciele biologii	II semestr
Propagowanie wśród młodzieży wartości prorodzinnych	Uczniowie	Cykl zajęć w ramach wychowania do życia w rodzinie	mgr M. Jędryczka	mgr M. Jędryczka	Cały rok
		Program profilaktyczny ,, Przemoc boli’’ Program profilaktyczny ,, ARS czyli jak dbać o miłość Program profilaktyczny ,, W stronę dojrzałości’’	Pedagog	Wychowawcy klas	II semestr

Dostarczanie wiedzy na temat higieny wieku dojrzewania	Uczennice	Prelekcja	Pielęgniarka profilaktyczna	Higienistka szkolna	Czerwiec
Dostarczanie wiedzy na temat udzielania pierwszej pomocy	Uczniowie	Szkolne koło PCK Nauczyciele EDB	Opiekun SK PCK, nauczyciele EDB, higienistka szkolna	Opiekun SK PCK	Cały rok
Profilaktyka zdrowia psychicznego	Uczniowie	Godziny wychowawcze, lekcje profilaktyczne, zajęcia ze specjalistami, programy profilaktyczne, pomoc psychologiczno – pedagogiczna	Wychowawcy, psycholog, pedagog, specjaliści	Pedagog, psycholog	Cały rok
	Nauczyciele	Rada szkoleniowa - ,, Autoagresja wśród młodzieży''	ROM- E – Metis	Pedagog	Październik
Promowanie zdrowego stylu odżywiania się	Uczniowie	Pogadanki, prelekcje	mgr B. Wosztal mgr M. Jędryczka Higienistka szkolna	mgr B. Wosztal mgr M. Jędryczka Higienistka szkolna	Cały rok
		II Edycja Konkursu dla gimnazjalistów ,, W zdrowym ciele zdrowy duch''	Nauczyciele biologii, EDB	Nauczyciele biologii, EDB	II semestr
		Festyn Zdrowia	Nauczyciele W – F	Nauczyciele W – F, nauczyciele biologii	I semestr
Dbanie o prawidłową postawę ciała	Uczniowie	Badania wady postawy	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	I semestr
		Zwracanie uwagi, pouczanie	Wszyscy nauczyciele, Higienistka szkolna	Wszyscy nauczyciele, Higienistka szkolna	Cały rok
Udział uczniów w zawodach i imprezach sportowych, SKS	Uczniowie	Zachęcanie uczniów do udziału w zawodach sportowych, treningi, SKS	Nauczyciele wychowania fizycznego	Nauczyciele wychowania fizycznego	Cały rok
Dostarczanie informacji na temat działających w środowisku lokalnym klubów sportowych oraz imprez sportowych organizowanych	Uczniowie	Ogłoszenia, ulotki, gazetki informacyjne, plakaty	Nauczyciele wychowania fizycznego	Nauczyciele wychowania fizycznego	Cały rok

w mieście					

4. CEL: ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM

Zadania	Odbiorcy	Sposoby realizacji	Wykonawcy	Osoby odpowiedzialne za realizacje	Termin realizacji
Dostarczenie wiedzy na temat mechanizmu uzależnienia oraz wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka	Uczniowie , rodzice, nauczyciele	Kampania społeczna ,, Dopalacze kradną życie'' Program profilaktyczny,, Narkotyki? – to mnie nie kręci''	Pedagog, psycholog specjaliści	Pedagog, psycholog	Cały rok
	Uczniowie	Prelekcja na temat ustawy o narkomanii	Policja	Pedagog	I semestr
	Rodzice	Prelekcja, ulotki, artykuły na stronie internetowej szkoły	Policja, psycholog	Pedagog	Listopad
	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Gazetka informacyjna	Pedagog, psycholog	Pedagog	Cały rok
		Rozmowy indywidualne	Pedagog, psycholog	Pedagog	Cały rok
Eliminowanie palenia na terenie szkoły	Uczniowie	Dyżury nauczycieli, konsekwencja w karaniu	Nauczyciele	Nauczyciele	Cały rok
Dostarczenie wiedzy na temat szkodliwości anabolików oraz dopingu w sporcie	Uczniowie	Pogadanki, rozmowy indywidualne, lekcje biologii	nauczyciele wychowania fizycznego i biologii	nauczyciele wychowania fizycznego i biologii	Cały rok
Wdrażanie do odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych – problem uzależnień medialnych, manipulacji i	Uczniowie, rodzice	Pogadanki, rozmowy indywidualne, lekcje wychowawcze, warsztaty ze specjalistami	Pedagog, psycholog, wychowawcy, specjaliści, lekcje informatyki,	Pedagog, wychowawcy	I semestr

cyberprzemocy					
Udział szkoły w lokalnych imprezach dotyczących profilaktyki uzależnień	Uczniowie	Imprezy w środowisku lokalnym	Pedagog, psycholog	Pedagog, psycholog	Cały rok
Zapoznanie z systemem pomocy szkolnej i instytucjonalnej w sytuacjach zagrożeń bezpośrednich lub pojawiających się w najbliższym środowisku	Uczniowie Rodzice	Prelekcje , ulotki, gazetki ścienne, rozmowy indywidualne	Pedagog, psycholog	Pedagog, psycholog	Cały rok
Zachęcanie uczniów do udziału w konkursach szkolnych i pozaszkolnych dotyczących problematyki uzależnień	Uczniowie	Informowanie o konkursach, pomoc w przygotowaniach, udział w konkursach	Nauczyciele biologii	Nauczyciele biologii	Cały czas
Włączenie biblioteki szkolnej do działań profilaktycznych	Nauczyciele, uczniowie	Gromadzenie filmów edukacyjnych i materiałów dotyczących różnych form uzależnień	mgr M. Wiśniewska	mgr M. Wiśniewska	Cały rok

5. CEL: POMOC UCZNIOM WYKAZUJĄCYM PROBLEMY EDUKACYJNE I WYCHOWAWCZE

Zadania	Odbiorcy	Sposoby realizacji	Wykonawcy	Osoby odpowiedzialne	Termin
Organizacja pomocy w nauce dla uczniów słabszych	Uczniowie mający problemy dydaktyczne	Dodatkowe zajęcia wyrównawcze	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Wychowawca	Cały rok
		Konsultacje dla maturzystów	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Wychowawca	Cały rok

Pomoc uczniom wykazującym specyficzne trudności w nauce	Uczniowie z dysleksją	Podejście indywidualne zgodnie z opinią poradni	Poszczególni nauczyciele	Pedagog	Cały rok
		Zajęcia specjalistyczne	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Pedagog, psycholog	Cały rok
Udzielanie porad indywidualnych związanych z trudnościami w edukacji i wychowaniu	Uczniowie mający problemy oraz ich rodzice	Rozmowy indywidualne	Pedagog, psycholog	Pedagog, psycholog	Cały rok
Pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów osobistych, emocjonalnych, wychowawczych	Uczniowie mający problem	Rozmowy indywidualne, pomoc pedagogiczna, rozmowy wychowawcze, współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, kierowanie do placówek specjalistycznych	Pedagog, psycholog, wychowawcy, Zespół wychowawczy	Pedagog, Wychowawcy, psycholog	Cały rok
Wyrabianie nawyków samokształcenia i umiejętności uczenia się	Uczniowie	Warsztaty, lekcje biblioteczne, lekcje wychowawcze wychowanie do życia w rodzinie, zajęcia indywidualne	Zespół doradztwa zawodowego	Zespół doradztwa zawodowego	Cały rok
Badanie struktury społecznej uczniów – wyłonienie grup o destrukcyjnych zachowaniach	Uczniowie sprawiający problemy wychowawcze	Ankiety, obserwacja, rozmowy indywidualne	Wychowawcy, pedagog, Zespół wychowawczy	Wychowawcy, Zespół wychowawczy	Październik
Korygowanie u uczniów sprawiających trudności wychowawcze nieprawidłowych zachowań	Uczniowie sprawiający problemy wychowawcze	Rozmowy wychowawcze, pouczenia, spotkania z pedagogiem, kierowanie do poradni specjalistycznych	Wychowawcy, pedagog, psycholog, zespół wychowawczy, Poradnia Psychol. – Pedagogiczna	Wychowawca, Zespół wychowawczy	Cały rok

6. CEL: WDRAŻANIE DO SYSTEMATYCZNEGO REALIZOWANIA OBOWIĄZKU NAUKI

Zadania	**Odbiorcy**	**Sposoby realizacji**	**Wykonawcy**	**Osoby odpowiedzialne za realizacje**	**Termin**
Określenie liczby uczniów uchylających się od	Uczniowie wagarujący	Kontrola dzienników, spotkania zespołu wychowawczego	Wychowawcy, dyrekcja	Wychowawcy	Raz w tygodniu

obowiązku nauki			Pedagog, psycholog	Pedagog, psycholog	Raz w miesiącu
Uświadamianie konsekwencji wynikających z nierealizowania obowiązku nauki	Uczniowie Rodzice	Zapoznanie ze statutem szkoły, pogadanki, wykłady	Wychowawca, zespół wychowawczy	Wychowawcy	Wrzesień
		Prelekcja	Policja	Pedagog	Październik
	Uczniowie wagarujący	Rozmowa wychowawcza	Wychowawcy, pedagog, zespół wychowawczy, dyrektor szkoły	Pedagog, wychowawca	W razie potrzeby
	Rodzice	Prelekcje, informowanie na zebraniach, Rozmowy interwencyjne	Wychowawcy, pedagog zespół wychowawczy	Wychowawcy pedagog	Wrzesień W razie potrzeby
Poinformowanie rodziców o nierealizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki przez dziecko	Rodzice uczniów wagarujących	Wezwanie do szkoły, przeprowadzenie rozmowy	Wychowawca, pedagog	Wychowawca	W razie potrzeby
Poinformowanie organu prowadzącego szkołę lub Sądu Rodzinnego o nie realizacji obowiązku szkolnego i prośba o interwencje	Uczniowie wagarujący	Pismo na Policje lub do Sądu	Pedagog, dyrektor	Pedagog	W razie potrzeby

7. CEL: PRZECIWDZIAŁANIE AGRESJI I PRZEMOCY NA TERENIE SZKOŁY

Zadania	**Odbiorcy**	**Sposoby realizacji**	**Wykonawcy**	**Osoby odpowiedzialne**	**Termin**
Diagnoza problemu	Społeczność szkolna	Rozmowy z uczniami i nauczycielami na temat niepokojących zjawisk związanych z agresją i przemocą szkolną,	Zespół wychowawczy	Pedagog szkolny	I semestr

		Obserwacja uczniów w czasie przerw szkolnych i na wycieczkach klasowych, rozmowy na godzinach wychowawczych	Nauczyciele, wychowawcy	Nauczyciele	Cały rok
		Ankiety diagnostyczne	Pedagog	Pedagog	Październik
Dostarczenie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych	Nauczyciele	Szkolenie Rady Pedagogicznej	Specjalista	Pedagog szkolny	Marzec
	Uczniowie, rodzice	Prelekcja przedstawiciela policji na temat odpowiedzialności prawnej młodzieży	Przedstawiciel policji	Pedagog szkolny	II semestr
Kształtowanie umiejętności dotyczących dobrego wychowania i kultury słowa, ograniczenie wulgaryzmów w języku uczniowskim	Uczniowie	Zajęcia na temat uniwersalnych wartości w życiu człowieka	Poszczególni nauczyciele, nauczyciel bibliotekarz zespół wychowawczy	Poszczególni nauczyciele	Marzec
		Uwrażliwianie młodzieży na kulturę słowa – zajęcia warsztatowe, godziny wychowawcze, lekcje j. polskiego, zajęcia biblioteczne	nauczyciele, pedagodzy	Poszczególni nauczyciele	Cały rok
		Pozytywna komunikacja w sieci komputerowej profilaktyka cyberprzemocy	Nauczyciel informatyki Pedagog, psycholog	Nauczyciel informatyki Pedagog, psycholog	I semestr
Rozwijanie umiejętności psychicznych i społecznych, uwrażliwianie uczniów na poszanowanie godności innych, kształtowanie postaw prospołecznych i tolerancji	Uczniowie	Zajęcia warsztatowe Zajęcia z wychowania do życia w rodzinie Rozwinięcie wolontariatu	Pedagog szkolny wychowawcy, psycholog, PPP	Pedagog szkolny	Cały rok
Opracowanie procedur postępowania nauczycieli w trudnych sytuacjach wychowawczych	Uczniowie	Spotkania zespołu wychowawczego	Zespół wychowawczy, pedagog szkolny, psycholog	Zespół wychowawczy, pedagog szkolny, psycholog	Styczeń
Czuwanie nad bezpieczeństwem uczniów na terenie szkoły	Uczniowie	Dyżury nauczycieli Szkoła zamknięta przed obcymi	Poszczególni nauczyciele	Poszczególni nauczyciele	Cały rok

8. CEL: UWRAŻLIWIANIE UCZNIÓW POD WZGLĘDEM BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA NA TERENIE SZKOŁY I POZA NIĄ

Zadania	Odbiorcy	Sposoby realizacji	Wykonawcy	Osoby odpowiedzialne	Termin
Zapewnienie w szkole bezpiecznych warunków nauki, pracy i odpoczynku	Społeczność szkolna	Utrzymanie wszystkich obiektów i pomieszczeń w odpowiednim stanie technicznym, zgodnie z normami i przepisami	Konserwator	Specjalista ds. BHP	Cały rok
		Przestrzeganie przepisów BHP w organizacji zajęć i opiece nad uczniami	Nauczyciele	Specjalista ds. BHP	Cały rok
		Współdziałanie z samorządem lokalnym w zapewnieniu uczniom bezpieczeństwa w okolicy szkoły i drodze do niej	Samorząd lokalny	Specjalista ds. BHP	Cały rok
Dostarczenie aktualnej wiedzy z zakresu BHP	nauczyciele	Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy	Specjalista	Specjalista ds. BHP	Wrzesień
	uczniowie	Szkolenie BHP	Specjalista ds. BHP	Specjalista ds. BHP	Wrzesień
Dostarczenie aktualnej wiedzy z zakresu BHP poszczególnych pracowni	uczniowie	Regulamin pracowni	Poszczególni nauczyciele	Poszczególni nauczyciele	Wrzesień
Zapewnienie odpowiednich warunków higieniczno - sanitarnych	Uczniowie, nauczyciele	Przegląd higieniczno – sanitarny szkoły	Specjalista ds. BHP Higienistka szkolna	Specjalista ds. BHP Higienistka szkolna	Październik
Włączanie uczniów do działań dla utrzymania czystości i estetyki w szkole	Uczniowie	Zachęcanie uczniów do włączania się w prace nad upiększeniem szkoły i jej najbliższego otoczenia	Wychowawcy	Wychowawcy	Cały rok

		Opracowanie wspólnie z uczniami zasad postępowania w przypadku niszczenia pomieszczeń i ich wyposażenia oraz konsekwentne ich przestrzeganie	Samorząd uczniowski, zespół wychowawczy	Zespół wychowawczy	Październik
Wdrażanie do zachowania ostrożności i przestrzegania zasad bezpieczeństwa na sali gimnastycznej	Uczniowie	Zapoznanie uczniów z regulaminem sali gimnastycznej	Nauczyciele wychowania fizycznego	Nauczyciele wychowania fizycznego	Wrzesień
		Zwracanie uwagi uczniom łamiącym zasady bezpieczeństwa	Nauczyciele wychowania fizycznego	Nauczyciele wychowania fizycznego	Cały rok
Zapewnienie stałej opieki higienistki szkolnej	Uczniowie, nauczyciele	Udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach	Higienistka szkolna	Higienistka szkolna	Cały rok